

2017-10-02

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 12-13 oktober 2017

Dagordningspunkt 5

Rubrik (*på svenska*): Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning med utökning av rådets rambeslut 2009/315/RIF, vad gäller utbyte av information om tredjelandsmedborgare vad gäller det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris), samt om upphävande av rådets beslut 2009/316/RIF (första behandlingen)

=Lägesrapport/riktlinjedebatt

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

Dok. 11445/17

Faktapromemoria 2016/17:FPM119 (förordningsförslaget)

Faktapromemoria 2015/16:FPM47 (direktivförslaget)

Kommissionens förslag COM(2017) 344 final, 2017/0144 (COD)

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: överläggning i justitieutskottet den 3 mars 2016 (direktivförslaget)

Bakgrund

Utbytet av kriminalregisteruppgifter om dömda tredjelandsmedborgare omfattas inte av det existerande europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris). För att avhjälpa denna brist

presenterade kommissionen i januari 2016 ett förslag till direktiv om utbyte av kriminalregisterinformation om tredjelandsmedborgare, se fakta-promemoria 2015/16:FPM47. Det nu aktuella förordningsförslaget presenterades i juni 2017. Förslaget kompletterar 2016 års direktivförslag och ersätter det när det gäller den tekniska lösningen för sökning och identifiering av vilken eller vilka medlemsstater som har uppgifter om fällande domar mot en tredjelandsmedborgare.

Under förhandlingarna om förordningsförslaget har ordförandeskapet aviserat att vissa frågor ska bli föremål för riktlinjedebatt vid RIF-rådets möte i oktober. De frågor som ordförandeskapet troligen kommer att be ministrarna diskutera väcktes redan under förhandlingarna om 2016 års förslag och gäller vilka uppgifter om dömda tredjelandsmedborgare som ska läggas in i det centrala registret.

Det är dock oklart utifrån vilka utgångspunkter frågorna kommer att diskuteras och om andra frågor tillkommer. Dessutom väntas ett yttrande från rådets rättstjänst i fråga om personer med dubbla medborgarskap.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 82(1)d) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas enligt ordinarie lagstiftningsförfarande, vilket kräver kvalificerad majoritet i rådet samt enighet med Europaparlamentet.

Svensk ståndpunkt

Sveriges målsättning är att göra utbytet av kriminalregisteruppgifter i straffrättsliga förfaranden inom EU heltäckande. Den ”lucka” som nu finns gällande tredjelandsmedborgares brottslighet är inte godtagbar. Resultatet bör också tillfredsställa de särskilda krav som finns på identifiering av tredjelandsmedborgare. Samtidigt måste resultatet ta hänsyn till grundläggande rättigheter och till nationell lagstiftning. Eventuella ökade kostnader på EU-nivå ska hanteras genom omprioriteringar och ökade kostnader för staten ska hanteras inom befintliga anslagsramar

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

Förslaget

Förslaget i sin helhet behandlas i faktapromemoria 2016/17:FPM119. I de delar som troligen ska diskuteras vid RIF-rådets möte, innebär förslaget en skyldighet för medlemsstaterna att lagra alfanumeriska identitetsuppgifter och fingeravtryck från dömda tredjelandsmedborgare i ett centralt system som ska förvaltas av EU:s myndighet för gemensamma IT-system på området för brottsbekämpning och gränskontroll (eu-LISA). Vid sökning i systemet ska medlemsstaterna kunna få träff/ingen träff och en hänvisning till i vilken/vilka medlemsstater det finns information om domar mot den aktuella tredjelandsmedborgaren. Den sökande medlemsstaten kan därefter begära att identifierade medlemsstater lämnar ut fullständiga uppgifter om domar genom det existerande Ecris-systemet.

Begreppet tredjelandsmedborgare definieras i förslaget som ”en medborgare i ett annat land än en medlemsstat oberoende av om personen i fråga också är medborgare i en medlemsstat, eller en statslös person eller en person vars medborgarskap är okänt för den dömande medlemsstaten.” Definitionen har ifrågasatts under förhandlingarna mot bakgrund av att fördragen inte medger att EU-medborgare behandlas olika. Samtidigt är syftet med förslaget att täppa till den lucka som finns idag och som innebär att domar mot personer med tredjelandsmedborgarskap är svårare att lokalisera än domar mot EU-medborgare.

Enligt förslaget ska medlemsstaterna lägga in både alfanumeriska identitetsuppgifter och fingeravtryck från alla dömda tredjelandsmedborgare i det centrala systemet. Många medlemsstater har under förhandlingarna vänt sig emot en obligatorisk registrering av fingeravtryck i samtliga fall och vill istället ha hänvisningar till nationell lagstiftning om tagande av fingeravtryck och/eller begränsningar med hänsyn till frihetsberövande, brottets svårhet eller till påföljden.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

ECRIS har genomförts i svensk lagstiftning främst genom ändringar i lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och polisdatalagen (2010:361). Dessa regler kan i varierande grad behöva anpassas till den nya förordningen. Om förhandlingsresultatet medför ändrade krav på upptagande och registrering av fingeravtryck

kan förändringar behöva göras även i rättegångsbalken och förordningen (1992:824) om fingeravtryck m.m. Sådana förändringar kan komma att kräva överväganden rörande reglerna i 2 kap. 20-25 §§ regeringsformen om förutsättningar för begränsningar av fri- och rättigheter.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionen kommer förslaget att medföra en engångskostnad på 5 miljoner euro för EU-budgeten och en årlig kostnad för underhåll på 1 miljon euro per år. Kommissionen lämnar inget förslag på hur dessa kostnader ska finansieras, vilket Sverige anser är bekymmersamt. Engångskostnaden för medlemsstaterna beräknas uppgå till 37,5 miljoner euro totalt och kostnaden för underhåll beräknas till 11,5 miljoner euro per år. Utöver utvecklings- och förvaltningskostnaderna kan förslaget komma att innebära ekonomiska konsekvenser för myndigheterna i rättskedjan, bl.a. i form av en anpassning av existerande IT-system och utökad uppgiftsbehandling. Det är inte möjligt att fastställa de budgetära konsekvenserna för de svenska myndigheterna innan en fördjupad analys av både den tekniska lösningen och de rättsliga förutsättningarna har gjorts. Regeringen kommer att verka för att kostnaderna för EU-budgeten finansieras genom omprioritering från andra program/fonder under rubrik 3. Kostnaderna för de nationella myndigheterna ska hanteras inom respektive myndighets befintliga budgetramar.

Övrigt

Alfanumeriska uppgifter – Information i form av bokstäver, siffror och tecken, såsom namn, födelsedatum mm.